

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7037/2021
25.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Смиљка Нинић, адвокат из ..., ради измене одлуке у вршењу родитељског права и потпуног лишења родитељског права и по противтужби мал. ВВ и мал. ГГ чији је законски заступник мајка ББ из ..., коју заступа пуномоћник Смиљка Нинић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., ради делимичног лишења родитељског права, уређења начина виђања и измене одлуке о висини издржавања, одлучујући о ревизији тужене и мал. тужилаца по противтужби, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 768/18 од 20.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 25.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА као неоснована, ревизија мал. тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 768/18 од 20.05.2021. године у погледу делимичног лишења родитељског права АА из ... над својом малолетном децом и одржавања личних односа са малолетном децом (став 10. изреке) и трошкова поступка (став 14. изреке).

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 768/18 од 20.05.2021. године у ставу 13. изреке тако што се обавезује тужени АА из ... да обавезу издржавања заједничке малолетне деце у износу од по 10.000,00 динара за свако дете плати и за период од 16.10.2015. године до 28.07.2016. године и од 01.10.2018. године до 19.05.2021. године, док се у преосталом делу за период од 29.07.2016. године до 30.09.2018. године ревизија мал. тужилаца **ОДБИЈА** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац-противтужени АА из ... да туженој ББ из ... и мал. тужиоцима ВВ и ГГ, обоје из ..., чији је законски заступник мајка ББ из ..., исплати трошкове ревизијског поступка у износу од 37.300,00 динара, у року од 15 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П2 455/16 од 13.06.2018. године исправљеном решењем истог суда П2 455/16 од 04.09.2018. године, делимично је лишена родитељског права тужена ББ из ..., над својом малолетном децом ВВ и ГГ, у погледу вршења права и дужности чувања и подизања, васпитавања и заступања деце; заједничка малолетна деца странака ВВ и ГГ, рођени ...2006. године поверени су тужиоцу АА из ..., као оцу, на самостално вршење родитељског права, а пребивлиште деце биће на адреси оца, те је тужена ББ из ..., као мајка, обавезана да децу преда оцу одмах, а најкасније у року од 48 часова од пријема пресуде; уређен је начин виђања мајке ББ са својом малолетном децом, на начин ближе наведен у изреци пресуде; обавезана је тужена да по основу законске обавезе издржавања и свог дела доприноса за издржавање мал. деце ВВ и ГГ, плаћа месечно 20% од своје нето зараде за свако дете, на начин ближе наведен у изреци пресуде; одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ... против тужене ББ из ..., за потпуно лишење родитељског права тужене над малолетном децом; овом пресудом је измењена пресуда П 238/06 од 07.05.2007. године Општинског суда у Младеновцу и пресуда Другог основног суда у Београду, Судке јединице у Младеновцу П2 1468/10 од 18.04.2011. године, у погледу поверавања заједничке малолетне деце, издржавања и начина виђења родитеља са малолетном децом: одређена је, на предлог тужиоца, привремена мера, којом се заједничка мал. деца странака поверавају тужиоцу, као оцу, на самостално вршење родитељског права, те се мајка деце обавезује да децу преда оцу, одмах, а најкасније у року од 48 часова од пријема пресуде; одређена је привремена мера којим је уређен начин виђања мајке са својом малолетном децом на начин ближе наведен у изреци пресуде: одређена је привремена мера којом је обавезана тужена да по основу законске обавезе издржавања и свог дела доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечни износ од 20% за свако дете од своје нето зараде, на начин ближе наведен у изреци пресуде; трајање привремених мера је одређено до правноснажног окончања овог спора; овим привременим мерама су промењене привремене мере Основног суда у Младеновцу П2 22/15 од 01.10.2015. године и П2 455/16 од 17.03.2017. године, а које се односе на начин виђања родитеља са децом; одбијен је противтужбени захтев мал. тужилаца ВВ и ГГ против тужиоца-противтуженог АА из ... којим је тражено делимично лишење родитељског права тужиоца-противтуженог АА из ... над својом малолетном децом ВВ и ГГ у погледу вршења права и дужности чувања и подизања, васпитавања и заступања деце, као и противтужбени захтеви мал. тужилаца против тужиоца-противтуженог за уређење начина виђања са својом малолетном децом, на начин ближе одређен у изреци пресуде, као неоснован; одлучено је да свака странка у спору сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 768/18 од 20.05.2021. године укинута је пресуда Основног суда у Младеновцу П2 455/16 од 13.06.2018. године у ставовима првом, другом, трећем, четвртном, шестом, седмом, осмом, деветом, десетом, једанаестом, дванаестом и тринаестом изреке, исправљена решењем Основног суда у Младеновцу П2 455/16 од 04.09.2018. године; одбачена је жалба тужене изјављена против става петог изреке првостепене пресуде, као недозвољена; одбијен је захтев тужиоца да се лиши родитељског права тужена ББ из ... над малолетном децом ВВ и ГГ, рођеним ...2006. године у погледу вршења права и дужности чувања и подизања, васпитања и заступања деце; одбијен је захтев тужиоца да се заједничка мал. деца странака повере тужиоцу, као оцу на самостално вршење родитељског права, а пребивалиште деце буде на адреси оца и да се тужена, као мајка, обавезе да децу

преда оцу одмах, а најкасније у року од 48 часова од пријема пресуде, као неоснован. Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се уреди начин виђања ББ из ... са својом мал. децом на начин ближе наведен у изреци пресуде, као неоснован; одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужена да по основу законске обавезе издржавања и свог дела доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечно 20% од своје нето зараде за свако дете на начин ближе наведен у изреци пресуде, као неоснован; одбијен је предлог тужиоца да се одреди привремена мера којом се заједничка мал. деца странака поверавају тужиоцу, као оцу, на самостално вршење родитељског права и да се мајка деце обавезе да децу преда оцу одмах, а најкасније у року од 48 часова од пријема решења, као неоснована; одбијен је предлог за одређивање привремене мере којом се уређује начин виђања мајке са својом мал.децом, на начин ближе наведен у изреци пресуде, као неоснован; одбијен је предлог за одређивање привремене мере којом је тражено да се обавезе тужена да по основу законске обавезе издржавања и свог дела доприноса за издржавање мал. деце плаћа месечни износ од 20% за свако дете од своје нето зараде на начин ближе одређен изреком пресуде; одбијен је тужбени захтев мал. тужилаца ВВ и ГГ да се делимично лиши родитељског права АА из ... над својом мал. децом ВВ и ГГ у погледу вршења права и дужности чувања и подизања, васпитања и заступања деце и да се уреди начин виђања АА са мал. децом, тако што би отац виђао децу једном недељно суботом у просторијама Центра за социјални рад у контролисаним условима у времену од 10,00 до 12,00 часова; обавезан је тужени, као отац да по основу законске обавезе издржавања заједничке мал. деце плаћа месечно по 10.000,00 динара за свако дете почев од 20.05.2021. године и убудуће док за то постоје законски услови сваког 01. до 10. у месецу на текући рачун мајке ББ, као законског заступника деце, па је овом пресудом измењена висина издржавања одређена ставом четвртим изреке пресуде Општинског суда у Младеновцу П 238/06 од 07.06.2007. године; одбијен је захтев мал. тужиоца да се обавезе тужени да обавезу издржавања заједничке мал. деце од по 10.000,00 динара за свако дете, плаћа почев од 16.10.2015. године до 19.05.2021. године, као неоснован; одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену мал. тужиоци су изјавили ревизију, побијајући пресуду у делу који се односи на делимично лишење родитељског права АА из ..., на обавезу плаћања издржавања туженог почев од 16.10.2015. године до 19.05.2021. године и на одлуку о трошковима поступка (став 10, 13. и 14. изреке пресуде), због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), у вези члана 202. Породичног закона и оценио да је ревизија мал. тужилаца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а нема ни битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених пред другостепеним судом на коју се у ревизији посебно указује.

Према утврђеном чињеничном стању, брак АА и ББ разведен је пресудом Општинског суда у Младеновцу П 238/06 од ...2007. године, заједничка малолетна деца ВВ и ГГ, рођени ...2006. године, поверени су мајци на самостално вршење родитељског права, виђање оца са децом је регулисано на начин ближе наведен у изреци пресуде, а отац је обавезан да на име издржавања мал. деце плаћа сваког месеца 50% од редовних месечних примања почев од 15.03.2006. године до 18.11.2006. године, а од 19.11.2006. године па убудуће на неодређено време по 3.500,00 динара за свако дете. Правноснажном пресудом Општинског суда у Младеновцу П 63/08 од 04.02.2009. године уређен је начин одржавања личних односа оца са децом на начин ближе наведен у изреци пресуде, те је наведеном пресудом измењена пресуда Општинског суда у Младеновцу П 238/06 од 07.05.2007. године у погледу начина виђања оца са малолетном децом. Правноснажном пресудом Основног суда у Младеновцу П2 1468/10 од 18.04.2011. године уређен је начин одржавања личних односа између деце и оца на начин ближе наведен у изреци пресуде.

Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду К 525/13 од 16.04.2014. године тужилац је ослобођен од оптужбе за кривично дело недозвољене полне радње из члана 172. став 1. у вези члана 181. став 3. у вези става 1. и става 2. КЗ над мал. дететом ГГ, док је правноснажном пресудом К 77/11 од 20.10.2015. године тужилац осуђен због два кривична дела недавања издржавања из члана 195. став 1. КЗ јер од октобра 2009. године до 31.03.2010. године није давао издржавање за малолетну децу по пресуди П 238/06 од 07.05.2007. године. У току је кривични поступак против тужене због два кривична дела одузимања малолетног лица из члана 191. став 2. КЗ, зато што је од 30.04.2008. године до 30.04.2010. године онемогућавала извршење пресуде П 238/06 и П 63/08 којим је уређен начин одржавања личних односа деце са оцем.

У првостепеном поступку је извршено вештачење од стране вештака неуропсихијатра Др Зорана Ђурића, на околност постојања услова за потпуно лишење родитељског права тужене, као мајке, а на који начин су усаглашени налаз и мишљења и предлог Центра за социјални рад у Младеновцу, на основу којих је првостепени суд закључио да постоје услови за делимично лишење родитељског права мајке над малолетном децом. На основу усаглашених мишљења и предлога Центра за социјални рад и налаза вештака неуропсихијатра др Зорана Ђурића првостепени суд је заједничку малолетну децу странака поверио тужиоцу, као оцу на самостално вршење родитељског права, уредио начин виђања мајке са својом малолетном децом, обавезао мајку да доприноси издржавању мал. деце, одбио тужбени захтев тужиоца за потпуно лишење родитељског права тужене над малолетном децом и одбио противтужбени захтев мал. тужилаца за делимично лишење родитељског права тужиоца над својом малолетном децом, за уређење начина виђења са својом малолетном децом и обавезу издржавања мал. деце.

Другостепени суд је, након одржане расправе, на којој је поново извео све доказе који су изведени у првостепеном поступку, поново саслушао тужиоца и тужену као парничне странке, саслушао мал. децу парничних странака и извео доказ вештачењем од стране Института за ментално здравље у Београду, укинуо првостепену пресуду, одбио тужбени захтев тужиоца и предлоге тужиоца за одређивање привремених мера, одбио тужбени захтев мал. тужилаца за делимично лишење родитељског права АА, као оца над својом мал. децом у погледу вршења права и

дужности чувања и подизања, васпитања и заступања деце и уређење начина виђања, обавезао туженог као оца, да по основу законске обавезе издржавања заједничке мал. деце плаћа месечно по 10.000,00 динара за свако дете почев од 20.05.2021. године и убудуће док за то постоје законски услови, чиме је измењена висина издржавања одређена ставом четвртим изреке пресуде Општинског суда у Младеновцу П 238/06 од 07.05.2007. године, одбио захтев мал. тужилаца да се тужени обавезе да обавезе издржавања заједничке мал. деце од по 10.000,00 динара за свако дете плаћа почев од 06.05.2015. године до 19.05.2021. године и одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Према оцени другостепеног суда, првостепени суд је некритички прихватио налаз и мишљење Центра за социјални рад у Младеновцу и Др Зорана Ђурића и пропустио да саслушањем малолетне деце омогући деци да слободно изразе своје мишљење, у смислу члана 65. Породичног закона. Имајући у виду несумњиво исказану жељу малолетне деце да живе са мајком, њене родитељске капацитете, посвећеност у одгајању деце од њиховог рођења до одлуке којом су поверене тужиоцу на самостално вршење родитељског права и мотивисаност тужене да и даље врши родитељско право над малолетном децом, да су деца у домаћинству мајке збринута на адекватан начин, да редовно и са успехом похађају школу, да актуелно одбијање мал. деце да живе са оцем произилази из њихове везаности за мајку и бољег односа са мајком него са оцем, те да тужена није грубо занемарила дужности из садржине родитељског права, односно није несавесно вршила родитељско право, да није спречавала одржавање личних односа деце и родитеља са којим деца не живе, другостепени суд је закључио да се нису стекли услови да се тужена делимично лиши родитељског права над својом малолетном децом, да је најбољи интерес деце да и даље буду поверана на самостално вршење родитељског права мајци и да тужилац треба да доприноси издржавању деце у износу од по 10.000,00 динара, према потребама деце и његовим могућностима. Такође, другостепени суд је закључио да нема елемената за делимично лишење родитељског права АА прописаних чланом 82. у вези члана 266. став 1. Породичног закона, те да су малолетна деца до 2016. године са прекидима боравила код оца, да је тужба ради измене висине издржавања поднета 16.10.2015. године, па од тада отац треба да доприноси издржавању малолетне деце.

Правилно је другостепени суд, на утврђено чињенично стање, применио материјално право доносећи одлуку о противтужбеном захтеву за делимично лишење родитељског права оца над својом мал. децом и начин виђања мал. деце са оцем, за своју одлуку у том делу дао је довољно разлога, које у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Супротно наводима ревизије, у поступку није на поуздан начин утврђено да постоје законски услови за делимично лишење родитељског права оца над мал. децом, без обзира на чињеницу што се тужилац својеволно није појавио на вештачењу у Институту за ментално здравље. Мал. деца су рођена ...2006. године, у време другостепеног пресуђења су имала 15 година, што значи да су се стекли услови, у смислу члана 61. став 4. Породичног закона, да мал. деца могу самостално да одлучују о томе на који начин ће одржавати личне односе са оцем, па с обзиром да није доказано да је отац несавесно вршио своје родитељско право нема разлога за делимично лишење родитељског права и уређење начина виђања оца са својом малолетном децом.

Међутим, основани су наводи ревизије у погледу периода у коме отац треба да доприноси издржавању своје малолетне деце. Наиме, у поступку је утврђено да су мал. деца без прекида боравила код мајке у периоду од 16.10.2015. године до 28.07.2016. године, као и од октобра 2018. године, па чињеница да су деца повремено боравила код оца у том периоду не значи да он због тога треба да буде ослобођен плаћања доприноса за издржавање мал. деце, због чега је побијана пресуда преиначена у односу на наведени период, док је за период од 29.07.2016. године до 30.09.2018. године противтужбени захтев одбијен, као неоснован, јер су у том периоду деца непрекидно боравила код оца.

Одлука о трошковима поступка је потврђена, јер пуномоћник тужене није довољно определио тражене трошкове, у смислу члана 163. став 2. ЗПП, пошто у достављеном трошковнику није исказан број одржаних и одложених рочишта, број поднесака нити број жалби, као ни износ накнаде за вештачење.

Тужена је делимично успела у ревизијском поступку, а због дела у коме није успела нису настали посебни трошкови због чега има право на укупно тражене трошкове ревизијског поступка у смислу члана 153. став 3. ЗПП. Трошкови се односе на састав ревизије у износу од 24.000,00 динара, таксе на ревизију у износу од 5.320,00 динара и таксе на ревизијску одлуку у износу од 7.980,00 динара (све у смислу важеће Адвокатске тарифе и Таксене тарифе), укупно 37.300,00 динара.

Из наведених разлога, одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. члана 416. став 1, те члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић